http://www.psp.cz/eknih/1954ns/tisky/t0319_01.htm

Národní shromáždění Republiky československé 1959

II. volební období

319

Vládní návrh

Zákon

ze dne 1959

o úpravě právních poměrů znalců a tlumočníků

Národní shromáždění Republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1

Správné odborné posouzení některých skutečností, které má být podkladem pro rozhodnutí nebo opatření soudů, arbitrážních orgánů nebo jiných orgánů státní správy, vyžaduje, aby byla věnována zvýšená péče výběru osob, které mají být činný jako znalci. Stejné péče vyžaduje výběr osob pro kvalitní plnění úkolů tlumočnických. V souladu s těmito požadavky se proto upravuje způsob výkonu činnosti znalecké a tlumočnické podle dalších ustanovení tohoto zákona.

Znalci

§ 2

Orgány státní správy a organizace socialistického sektoru (vědecké a výzkumné ústavy, zařízení, podniky a jiné útvary) jsou povinny na žádost soudů, dále prokurátorů a jiných orgánů činných v trestním řízení, arbitrážních orgánů a ostatních orgánů státní správy označiti ze svých pracovníků (členů) osobu, která má provést znalecký úkon z oboru působnosti dožádaného orgánu nebo organizace. Taková osoba může být označena i pro více znaleckých úkonů téhož druhu.

§3

(1) Ve výjimečných, zvlášť obtížných případech, vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení, mohou soudy, dále prokurátoři a jiné orgány činné v trestním řízení, arbitrážní orgány a ostatní orgány státní správy požádat státní orgán nebo státní ústav, aby sám podal posudek nebo přezkoumal posudek podaný znalcem.

(2) Zákonná ustanovení, která zakládají povinnost podávat soudům, prokurátorům a orgánům státní správy vysvětlení a vyjádření a pomáhat jim v jejich činnosti, nejsou dotčena.

§4

(1) Dožádané orgány státní správy a organizace socialistického sektoru mohou označit pro znalecký úkon pouze pracovníka, který má k tomu potřebné předpoklady, zejména

a) je občansky bezúhonný,

b) je oddán lidově demokratickému zřízení,

c) má potřebné politické a odborné znalosti a zkušenosti,

d) může znalecký úkon úspěšně provést.

(2) Soudy, dále prokurátoři a jiné orgány činné v trestním řízení, arbitrážní orgány a ostatní orgány státní správy mohou požádat o označení jiného pracovníka, zjistí-li, že označený pracovník nemá předpoklady, aby mohl požadovaný úkon úspěšně provést.

§5

Ministerstvo spravedlnosti v dohodě s Generální prokuraturou, ministerstvem vnitra a ostatními zúčastněnými ústředními úřady a orgány sestaví podle jednotlivých oborů činnosti obecný seznam orgánů a organizací povinných označovat své pracovníky k provedení znaleckých úkonů; tento seznam bude postupně doplňovat. Orgány vyžadující znalecké posudky si tento seznam podle místních poměrů pro svůj obvod působnosti doplňují uvedením jednotlivých organizací, které působí v jejich obvodu.

§6

(1) O vyloučení znalce v soudním nebo správním řízení platí předpisy o vyloučení soudce podle občanského soudního řádu.

(2) Pracovník označený příslušným orgánem nebo organizací k provedení znaleckého úkonu může tento úkon odepřít jen v případech, ve kterých je svědek podle příslušných předpisů zproštěn v soudním nebo správním řízení svědecké povinnosti.

§7

(1) Před provedením úkonu složí znalec v soudním nebo správním řízení u orgánu, který ho ke znaleckému úkonu povolal, slib tohoto znění:

"Slibuji, že budu při podání posudku postupovat v souladu se zásadami lidově demokratického zřízení a podám posudek podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a odborných znalostí, že o věcech mně svěřených zachovám před nepovolanými osobami mlčenlivost a že při svém znaleckém úkonu budu mít na zřeteli zájmy a prospěch republiky a jejího lidu. "

(2) Znalci budou dále před provedením úkonu připomenuty jeho povinnosti a následky porušení těchto povinností.

§8

(1) Orgány státní správy a organizace socialistického sektoru dožádané o označení pracovníka pro znalecký úkon požádají o náhradu hotových nákladů spojených s činností

znalce a o odměnu za znalecký úkon podle sazeb, které stanoví ministr spravedlnosti v dohodě s ministrem financí vyhláškou. Orgán nebo organizace, která označila pracovníka pro znalecký úkon, odpovídá za to, že doba potřebná pro znalecký úkon, uvedená ve vyúčtování, je přiměřená provedenému znaleckému úkonu.

(2) Přiznaná náhrada hotových výloh a odměna za znalecký úkon se vyplatí orgánu nebo organizaci, která pracovníka pro znalecký úkon označila.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se užije také v případě, kdy znalecký úkon provede podle § 3 odst. 1 státní orgán nebo státní ústav.

§9

(1) Znalec vykonává znalecký úkon v rámci svých pracovních povinností u orgánu nebo organizace, která ho pro znalecký úkon označila. Za znalecký úkon odpovídá znalec.

(2) Ústřední úřady a orgány zajistí obecnou úpravou, aby znalecké úkony byly v oboru jejich působnosti prováděny urychleně a kvalitně.

(3) Prováděcí předpisy stanoví, kdy a v jaké výši poskytne orgán nebo organizace svému pracovníku za znalecký úkon odměnu.

(4) Ústřední úřady a orgány mohou v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a orgány stanovit, jak v oboru jejich působnosti budou znalecké služby organizovány.

Tlumočníci
§ 10

(1) Jazykové a hospodářské školy jsou povinny označit předsedovi krajského soudu, v jehož obvodu mají sídlo, ze svých pracovníků osoby, které jsou způsobilé, aby prováděly tlumočnickou činnost a ověřovaly správnost překladů.

(2) Orgány a organizace, které potřebují tlumočnické úkony, navrhují předsedovi krajského soudu, v jehož obvodu mají sídlo, způsobilé osoby především z řad pracovníků státní správy a organizací socialistického sektoru. Předseda krajského soudu může také podle potřeby požádat orgány státní správy a organizace socialistického sektoru, aby mu označily osoby způsobilé pro tlumočnickou činnost.

(3) Předseda krajského soudu zjistí, zda jsou u označených osob splněny podmínky uvedené v § 4. Zjistí-li, že tyto podmínky jsou splněny, vydá označeným osobám osvědčení, že mohou ověřovat správnost překladů připojením tlumočnické doložky, dále jim vydá tlumočnickou pečeť, vezme je do slibu podle obdoby § 7 a zapíše je do seznamu tlumočníků.

(4) Pověření platí pro celé státní území; z důležitých důvodů může být kdykoliv odvoláno.

(5) U tlumočníků užije se v soudním nebo správním řízení ustanovení § 6 a § 7 odst. 2 obdobně.

§11

(1) Za provedené tlumočnické úkony přiznají orgány nebo organizace, jež si takové úkony vyžádaly, tlumočníkovi náhradu hotových výloh a odměnu podle sazeb, které stanoví ministr spravedlnosti v dohodě s ministrem financí.

(2) Provedl-li tlumočnický úkon pracovník organizace, jejímž úkolem je zajišťovat překlady, postupuje se při určení a výplatě odměny obdobně podle §§ 8 a 9.

§ 12

(1) Ověřený překlad písemnosti z cizí řečinebo do cizí řeči pořídí tlumočník na písemnosti samá nebo spojí překlad s písemností tak, aby byla zabezpečena neoddělitelnost překladu od přeložené písemnosti.

(2) Jde-li o písemnost, kterou nelze s překladem spojit, spojí se s překladem její ověřený opis.

§ 13

(1) Tlumočník ověří překlad připojením doložky. Doložka musí obsahovat označení orgánu, který vydal podle § 10 osvědčení o tom, že tlumočník je oprávněn ověřit správnost překladu, datum tohoto osvědčení a datum, kdy byl překlad pořízen. Dále připojí tlumočník svůj podpis a otisk tlumočnické pečeti.

(2) Došlo-li v překladu ke škrtům nebo k jiným opravám, je to třeba v doložce uvést; škrtnutá slova musí zůstat čitelná.

(3) Doložka musí být napsána ve znění českém nebo slovenském; lze k ní připojit doložku stejného obsahu v řeči, ze které nebo do které byl překlad pořízen.

(4) Doložka má důkazní moc jako veřejná listina.

§ 14

Je-li podle mezinárodních smluv nebo jiných předpisů třeba, aby tlumočníkův podpis byl ověřen, a není-li v takovém případě stanoven jiný postup, provede toto ověření lidový soud, v jehož obvodu byl tlumočnický úkon proveden. Tím není dotčena nutnost dalšího ověření vyšším orgánem, je-li to stanoveno ve zvláštním předpise.

Společná ustanovení

§ 15

(1) Je-li třeba znaleckého úkonu z oboru, který nenáleží do činnosti žádného orgánu nebo organizace, nebo jsou-li zde závažné důvody, které brání, aby úkon byl proveden pracovníkem, kterého orgán nebo organizace označí, je možno výjimečně svěřit znalecký úkon přímo některému jednotlivci, který má potřebné znalosti.

(2) V případech uvedených v předchozím odstavci přizná orgán nebo organizace náhradu hotových výloh a odměnu znalci; ustanovení §§ 8 a 9 zde neplatí. Náhrada hotových výloh a výše odměny se řídí sazbami, které budou vydány podle ustanovení § 8 odst. 1.

(3) Nelze-li tlumočnický úkon opatřit prostřednictvím tlumočníka zapsaného v seznamu podle § 10, je možno jeho provedení svěřit některému jednotlivci, který má potřebné jazykové znalosti.

§ 16

Nejde-li o úkon uložený úředním opatřením, platí při znaleckých a tlumočnických úkonech zadaných jednotlivcům předpisy o zadávání služeb a prací socialistickými organizacemi jednotlivcům.

§ 17

(1) Ustanovení tohoto zákona o znalcích a znaleckých úkonech platí také o expertech a expertizách v arbitrážním řízení; přitom však neplatí ustanovení §§ 6 a 7. Tato ustanovení neplatí také o tlumočnících v arbitrážním řízení.

(2) Pro potřebu arbitrážního řízení u státní, resortní, oblastní a družstevní arbitráže sestaví a doplňuje obecný seznam uvedený v § 5 Státní arbitráž Republiky československé.

Závěrečná ustanovení

§18
(1) Zrušují se:

1. zákon č. 167/1949 Sb., o stálých přísežných znalcích a tlumočnících,

2. vládní nařízení č. 76/1950 Sb., o odměně a náhradě hotových výloh stálých přísežných znalců a tlumočníků.

(2) Nedotčeny zůstávají předpisy upravující organizaci a činnost posudkových komisí sociálního zabezpečení a ustanovení vládního nařízení č. 47/1953 Sb., o státní arbitráži, ve znění pozdějších předpisů a předpisy vydané k jeho provedení.

§ 19

Ministr spravedlnosti vydá v dohodě s ministrem financí a se zúčastněnými ministerstvy a ústředními orgány předpisy potřebné k provedení tohoto zákona.

§ 20

Tento zákon nabývá účinnosti ode dne 1. září 1959; provedou jej všichni členové vlády.

Důvodová zpráva

Dosavadní úprava způsobu ustanovování znalců a tlumočníků a způsob kontroly jejich činnosti v etapě dobudování socialismu již nevyhovuje. Způsob, při němž byli znalci a tlumočníci po provedeném předepsaném řízení zapisování do seznamu stálých přísežných znalců a tlumočníků, vytvořil ve svých důsledcích ze znalců značný počet soukromých podnikatelů, kteří často docilovali z této své činnosti nadměrné příjmy, přičemž jejich znalecká činnost byla nezřídka na úkor jejich vlastních povinností jako pracovníků ve stálém pracovním poměru. Často se stávaly případy, že znalci dosáhli výplaty vysokých odměn tím, že vykazovali pracovní dobu potřebnou k vypracování znaleckých posudků v takovém rozsahu, že by prakticky nemohli plnit úkoly ve svém hlavním zaměstnání. Tento stav vedl i k ekonomicky nežádoucímu zjevu, že socialistický sektor ve značném počtu případů používal služeb jednotlivců a honoroval těmto samostatně výdělečně činným osobám jejich znalecké úkony, čímž byly nežádoucím způsobem, ekonomicky nepodloženým, rozmnožovány příjmy

obyvatelstva. Ve snaze čelit těmto nepříznivým zjevům přikročilo ministerstvo spravedlnosti již před časem k řešení této otázky. Vyšlo přitom ze zákonných ustanovení, která dávají soudům možnost, aby požádaly státní ústavy a orgány státní správy o znalecké posudky. Provedené opatření neodstranilo ovšem ještě instituci stálých přísežných znalců a tlumočníků. Vztahuje se také jen na činnost soudů, nikoliv na široký okruh případů, kdy jiné státní orgány potřebují znalecký posudek pro své účely. Také okruh organizací, které mají podávat znalecký posudek, je úzký. Omezuje se na státní ústavy a orgány státní správy, takže zůstává stranou celý hospodářský sektor se svými výzkumnými ústavy a zařízeními, které mohou v mnoha případech jedině podat posudek spadající do oboru jejich působnosti, jako je tomu např. v železniční dopravě. To vše ukazuje nutnost, aby otázky sem spadající byly řešeny zásadní změnou zákona č. 167/1949 Sb., o stálých přísežných znalcích a tlumočnících.

Navrhovaná úprava vychází ze zásady, že je úkolem organizací, aby v oboru své působnosti zajišťovaly znalecké úkony. Zaměstnanci organizací, kteří jsou ve spojení s praxí svého oboru, mohou nejlépe přispět ke zkvalitnění znalecké činnosti. Protože za znalecké úkony musí osobně odpovídat pracovník, který znalecké úkony provádí, je nezbytné, aby znalcem byla až na výjimečné případy pouze fyzická osoba. Na žádost soudu nebo některého orgánu státní správy označí dožádaná organizace ze svých pracovníků některou osobu, aby vypracovala znalecký posudek. Osoba takto označená vystupuje při podávání posudku jako znalec. I tam, kde zcela výjimečně bude možno pro zvláštní obtížnost případu obrátit se na některý ústav nebo státní orgán o podání nebo přezkoumání posudku, půjde prakticky o posouzení případu pracovním kolektivem fyzických osob. Rovněž v tom případě mají odpovědnost za kvalitu znaleckého úkonu a za posudek členové kolektivu. Ze zásady osobní odpovědnosti za znalecký úkon také vyplývá, že znalec je také trestně odpovědný za vědomě nesprávný posudek (§ 161 tr.z.). Účastníkům řízení musí být také zachována možnost, aby se vyjádřili k osobě znalce, popřípadě ho odmítli, jsou-li pro to důvody. Při navrhované úpravě připadá důležitý úkol organizacím, které označí osobu pro znalecký úkon a berou záruku za to, že takto označená osoba má potřebné politické a odborné kvality pro daný úkol. Vedle toho dávají tyto organizace k dispozici svá zařízení k provedení znaleckých prací a organizují vše, čeho je třeba pro znaleckou činnost v oboru jejich působnosti.

Poněkud odlišná je situace při obstarávání tlumočnických prací. I zde je třeba vymýtit soukromopodnikatelský charakter činnosti, který se i na tomto úseku objevoval, i když v daleko omezenější míře než u znalců. Nelze však organizacím, jejichž úkolem není překladatelská činnost, ukládat odpovědnost za správný výběr tlumočníků, jak tomu je u znalců.

Další rozdíl mezi funkcí tlumočníka a funkcí znalce spočívá v tom, že tlumočník zapsaný do seznamu u krajského soudu bude mít stálé pověření provádět a ověřovat překlady. Jde o funkci trvalejší povahy, neboť se žádostí o tlumočnický úkon se obracejí na tlumočníky vedle státních orgánů v četných případech též jednotliví občané, například pro účely občanskoprávního řízení, rodinného práva apod.

Navrhovaná úprava se nevztahuje na běžnou překladatelskou činnost při překladech vědeckých, odborných nebo literárních prací, kde nejde o ověřování správnosti překladu. Při takové překladatelské činnosti plně platí vládní vyhláška č. 40/1959 Ú. 1., o zadávání prací a služeb socialistickými organizacemi jednotlivcům.

Celkově znamená navrhovaná úprava uplatnění nových zásad v tom, že znalcem může být v zásadě jen pracovník některé organizace socialistického sektoru, který vykonává znalecké úkony jako součást svých pracovních povinností. Dále se odstraňuje zcela soukromopodnikatelský charakter znalecké činnosti a zajišťuje se, aby byly odstraněny i

dosavadní nedostatky spočívající v tom, že nebylo možno dobře kontrolovat, zda částka účtovaná jako odměna plně odpovídá vynaložené práci. U tlumočníků se zavádí jako nová zásada to, že iniciativa při určování způsobilých osob se dává organizacím, nikoliv již jednotlivcům, a že se počítá s vytvářením organizací socialistického sektoru, které budou mít za úkol zajišťovat překladatelské služby.

K jednotlivým ustanovením navrhované úpravy se uvádí:

K §2:

Orgány a organizace, jichž se navrhovaná úprava týká, jsou vymezeny co nejšíře, aby prakticky byla pokryta potřeba ze všech oborů, jichž se může znalecký posudek týkat. Oprávnění požádat o označení znalce se omezuje jen na orgány v tomto ustanovení výslovně uvedené, aby břemeno vyplývající ze stanovené povinnosti pro organizace socialistického sektoru nebylo nadměrné. Organizace ovšem mohou vyhovět i jiným organizacím nebo jednotlivcům při označení osoby vhodné pro odborné posouzení věci, pokud to jejich provozní poměry dovolí. Rozumí se, že organizace neodepřou tuto pomoc zejména tam, kde jde o obecný zájem některé jiné organizace, např. národního podniku. Tyto případy však nevyžadují zvláštní zákonné úpravy. Okruh osob, které mohou být pro znalecký úkon označeny, není omezen jen na osoby v pracovním poměru; týká se to i osob, které jsou v poměru obdobném pracovnímu poměru, jde-li tedy například o členský vztah, brigádnický poměr apod. Nestačil by ovšem zcela volný vztah, jaký vzniká například, uzavřela-li organizace s někým smlouvu o dílo. Je samozřejmé, že znalecké posudky budou vyžadovány uváženě a pouze tam, kde nelze jiným způsobem spolehlivě zjistit skutkový stav; vyžadovány budou vždy po předchozím projednání s příslušným orgánem nebo organizací.

K § 3:

Ponechává se možnost, aby ve výjimečných případech oprávněný orgán požádal o posudek nebo o přezkoumání posudku státní orgán nebo státní ústav. Podle dosavadní praxe půjde v takových případech zpravidla o posudek lékařských fakult, chemických a lékařských ústavů apod. Ustanovení zmíněná v odstavci 2 jsou zejména § 3 odst. 1 tr. ř., § 4 tr. ř. spr" § 7 zákona o prokuratuře a § 4 vyhlášky č. 73/1955 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o řízení ve věcech správních.

K § 4:

Jelikož dožadující organizace nemůže, jak plyne z povahy věci, prověřovat osobu znalce, je nezbytné, aby organizace, která znalce označí, měla sama povinnost posoudit, zda znalec pro daný úkol po všech stránkách vyhovuje. Přitom ovšem se dává soudům a dalším orgánům možnost přezkoumat kvality znalce, poněvadž je obecný zájem na tom, aby za znalce byly povolávány osoby po všech stránkách vyhovující.

K§ 5:

Obecný seznam sestavený podle tohoto ustanovení usnadní práci při opatření znaleckého posudku. Jde o orientační pomůcku, kterou si každý orgán a organizace podle místních poměrů a podle svých potřeb bude doplňovat konkrétními orgány a organizacemi, které v okruhu jeho působnosti budou přicházet v úvahu. Úkol zde stanovený předpokládá, že ústřední orgány budou při sestavení takového seznamu nápomocny. Není vyloučeno, že pro speciální potřebu některých orgánů budou sestaveny seznamy zvláštní.

Podle § 17 odst. 2 sestaví obdobný seznam pro potřebu arbitrážního řízení Státní arbitráž Republiky československé.

K § 6 odst. 1:

Zde platí ustanovení §§ 21 a 109 obč. s. řádu.

K § 6 odst. 2:

Zde platí ustanovení §§ 102 a 103 obč. s. řádu, §§ 107 a 108 trest, řádu, § 31 trest. řádu správ. a § 14 vyhlášky min. spravedlnosti č. 73/1955 Ú. 1.

K § 7:

Navržené znění nevylučuje, aby složení slibu a připomenutí povinností i následků porušení povinností se staly písemně, zejména tam, kde se znalecké úkony téže osoby budou častěji opakovat, jako například v detenčním řízení. Znalec nebude, jak plyne z povahy věci, skládat slib, bude-li pověřen znaleckým úkonem mimo rámec soudního nebo správního řízení, například, bude-li požádán o znalecký úkon národním podnikem. V takových případech nepodléhá také zvláštní trestní sankci podle § 161 tr. z. a § 91 tr. z. spr., ale odpovídá trestně i občanskoprávně podle obecných předpisů.

K § 8:

Jde o odchylku od zásady, že se úkony mezi rozpočtovými organizacemi nehonorují. Navržené opatření je nutné, aby byl přesně vyjádřen objem služeb, které si organizace při znalecké činnosti navzájem poskytují, a také, aby bylo možno přesně vyúčtovat a předepsat k náhradě náklady za znalce účastníkům soudního řízení. Tato data o rozsahu znaleckých úkonů budou nutným podkladem pro posouzení potřebného osobního vybavení jednotlivých organizací. V navrhované úpravě se řeší pouze vztah mezi dožadující a dožádanou organizací, nikoliv vztah dožadující organizace ke znalci. Ustanovení o odpovědnosti organizace za správnost údajů o rozsahu provedeného úkonu je změnou proti dosavadnímu stavu, kde nebyla záruka, že účtovaná pracovní doba je uvedena správně. Při účtování náhrady výloh a znalecké odměny nepůjde o běžnou fakturaci se všemi důsledky z toho plynoucími, nýbrž o prostou žádost o nahrazení výloh a určení odměny.

K § 9:

Z toho, že znalec vykonává znalecký úkon v rámci pracovních povinností, plyne, že při tom podléhá dohledu ze strany své organizace tak, jako při plnění svých ostatních povinností, a že je také kárně odpovědný za porušení své znalecké povinnosti. Na druhé straně jsou organizace povinny vhodnými organizačními opatřeními vytvořit podmínky pro rychlé a kvalitní podávání posudků označenými pracovníky. Tam, kde to bude účelné, mohou být vytvořeny pomocné orgány, které budou nápomocny při znalecké činnosti v určitém oboru. Tak může být vhodně organizována znalecká činnost v oboru zdravotnictví, v účetní službě apod., jak tomu je již nyní v některých oborech v SSSR.

Organizace, která označila svého pracovníka pro znalecké úkony, nemohla by podle platných mzdových a finančních předpisů použít částek, které jí byly vyplaceny za znalecké úkony, k odměnění svého pracovníka za znalecký úkon. Smyslem navrhované úpravy je však jen odstranit neúměrné příjmy znalců, nikoliv však dosáhnout toho, aby za kvalitní znalecký posudek nemohl být úměrně odměněn. Proto se dává možnost, aby prováděcí předpisy stanovily, za jakých podmínek může orgán nebo organizace poskytnout svému

pracovníku za znalecký úkon odměnu. Půjde hlavně o odměnu za práci přes čas a za mimořádné pracovní zásluhy.

V případě, že na některém úseku budou podle odstavce 4 organizovány znalecké služby, budou se dožadující organizace obracet na orgány zřízené k obstarávání takové služby. Přitom bude možno vhodně upravit i otázku honorování znaleckých služeb v takových případech.

K § 10:

Ve většině případů je třeba, aby vhodným způsobem byla ověřena správnost překladu. Má-li být takovému ověření přiznána důkazní moc takového významu, jakou mají veřejné listiny, je nutné, aby v osobě tlumočníka byla dána zvýšenou měrou záruka, že vydané ověření překladu je naprosto správné. Bude proto prováděno prověřovací řízení, které se podle návrhu svěřuje orgánům soudní správy, neboť průkaznost překladů cizojazyčného materiálu je třeba zajistit především pro řízení u soudů a státních notářství. Šetřením, které provedou složky justiční správy podřízené předsedovi krajského soudu, bude zjištěno, zdá tlumočník má pro ověřovací úkony potřebné předpoklady, zejména potřebnou jazykovou kvalifikaci. Osobě takto prověřené bude možno vydat osvědčení o jejím oprávnění a tlumočnickou pečeť, vzít ji do slibu a zapsat ji do seznamu tlumočníků. Zjistí-li se z jakéhokoliv podnětu, že u prověřené osoby chybí některý předpoklad, odebere se jí vydané osvědčení a tlumočnická pečeť a vyškrtne se ze seznamu.

Vhodný způsob uveřejňování jmen oprávněných tlumočníků bude upraven prováděcími předpisy. Stejným způsobem bude zajištěno, aby i odvolání tlumočnického oprávnění bylo uvedeno ve známost. Tím, že pro výběr vhodných osob bude rozhodující potřeba orgánů a organizací a nikoliv iniciativa jednotlivců, kteří se dříve o zapsání do seznamu tlumočníků ucházeli, odpadne snaha jednotlivců zajistit si tímto způsobem zdroj výdělku.

Návrhy osob způsobilých vykonávat tlumočnickou činnost mohou vycházet jedině od organizací socialistického sektoru. Podávat takové návrhy se ukládá jako povinnost jazykovým a hospodářským školám, které mají mezi svými pracovníky osoby jazykově kvalifikované. Způsobilé osoby budou však také navrhovat i jiné organizace socialistického sektoru, především z řad vlastních pracovníků, ale také z řad pracovníků jiných organizací, popřípadě výjimečně i jednotlivce. Takové návrhy si může vyžádat také krajský soud, který bude mít přehled o tom, z kterých jazyků jsou tlumočnické a překladatelské úkony žádány a v kterých směrech je třeba okruh osob prověřených pro tlumočnickou činnost doplnit.

O vyloučení osob tlumočníků a o odepření tlumočnických úkonů tlumočníkem platí stejná ustanovení jako pro znalce (§ 6). O složení slibu platí přiměřeně ustanovení § 7, přičemž znění slibu se vhodně upraví, aby byl vyjádřen vztah k tlumočnickým úkonům.

K § 11:

Než bude možno v širší míře vytvořit organizace, které budou moci převzít tlumočnické a překladatelské práce jako svůj úkol, bude třeba stále počítat s tím, že tlumočníci budou provádět tlumočnické úkony, aniž by tím plnili své pracovní povinnosti k organizaci, která je navrhla. Z toho plyne, že odměna za provedené práce bude přiznána a vyplacena tlumočníkům. Tím ovšem nejsou dotčeny předpisy, které z důvodů daňových a evidenčních stanoví, že určité platby je třeba provádět prostřednictvím zaměstnavatele.

Osnova však také počítá s tím, že jsou již organizace, které provádějí nebo organizují překladatelské a tlumočnické práce pro veřejnost. Takovou organizací je například Pražská informační služba - středisko tlumočníků a Státní nakladatelství technické literatury. Stanoví

se proto výslovné, že tam, kde tlumočník je pracovníkem takové organizace, přizná a vyplatí se odměna této organizaci zcela stejně jako v případě, jde-li o znaleckou odměnu. I zde bude věcí příslušných předpisů, jakým způsobem bude tlumočník takovou organizací za provedený úkon odměněn.

K §§ 12 až 14:

Jde o ustanovení upravující formální náležitosti překladů. Zárukou správnosti překladu pro veřejnost bude ověřovací doložka, kterou tlumočník k tomu oprávněný připojí k překladu.

K § 15:

V některých výjimečných případech nebude možno vystačit s tím, aby orgán nebo organizace označily pracovníka pro znalecký úkon. Půjde především o takové obory, které nepatří k pracovní náplni některého orgánu nebo organizace. Tak například v oboru znalosti písma mimo úsek trestního řízení není ústavu, který by se touto činností zabýval. Někdy nebude také vhodné, aby označená osoba provedla znalecký úkon. Umožňuje se proto, aby v takových výjimečných případech bylo možno svěřit znalecký úkon přímo jednotlivci, o němž je známo, že má potřebnou kvalifikaci. Stejné důvody vedou k tomu, že i pro tlumočnické úkony bude třeba vybrat přímo jednotlivce, zejména týká-li se věc jazyka, jehož znalost je u nás výjimečná, nebo jde-li o speciální názvosloví. Takové výjimky budou nutné zejména v oboru zahraničního obchodu. Někdy opět nebude vhodné přibrat za znalce osobu, kterou by mohla označit jen organizace ve vzdáleném místě, čímž by cestovní náklady neúměrně vzrostly. Výjimečnosti tohoto ustanovení bude třeba přísně dbát a zamezit tomu, aby podle tohoto ustanovení nebyly zadávány znalecké úkony osobám zaměstnaným u některé organizace, která by s ohledem na obor své činnosti mohla sama takového pracovníka pro znalecký úkon označit.

K § 16:

Úředním opatřením je například usnesení soudu, kterým se znalci nebo tlumočníků ukládá provedení úkonu. Nejde-li o takové úřední opatření, řídí se znalecké a tlumočnické práce vládní vyhláškou č. 40/1959 O. 1. Totéž platí o zadání překladu nějakého díla nebo textu překladateli, který není tlumočníkem ve smyslu ustanovení tohoto zákona.

K § 17:

Podle navrhované úpravy bude postupováno v podstatě i v arbitrážním řízení s výjimkami uvedenými v tomto ustanovení.

K § 18 odst. 2:

Zvláštní povaha řízení o dávkách důchodového zabezpečení (pojištění) vyžaduje, aby prováděná úprava se na ně nevztahovala, nýbrž aby zde platila dosavadní zvláštní úprava. Stejné důvody vyžadují, aby byly zachovány dosavadní předpisy o arbitrážním řízení; zejména se to týká ustanovení §§ 20 až 23 vl. nař. č. 47/1953 Sb., o arbitrážním řízení, ve znění pozdějších předpisů.

Navrhovaná úprava se samozřejmě nevztahuje na sbory stálých poradců (například při Státním výboru pro výstavbu), jejichž úkolem je pomáhat orgánu, při němž jsou zřízeny, po odborné stránce při řešení jeho základních úkolů, zvláště návrhů předkládaných vládě, a poskytovat konzultace, popřípadě oponentní stanoviska k návrhům vypracovaným aparátem příslušného orgánu.

Provedením tohoto zákona nevzniknou zvýšené náklady ze státního rozpočtu.

Znalecké a tlumočnické úkony budou dožadujícími organizacemi honorovány v dosavadním rozsahu podle sazeb, které nebudou zvyšovány; přitom nedosáhnou náklady spojené s odměňováním pracovníků u dožádaných organizací výše znaleckých a tlumočnických odměn, jež budou dožádaným organizacím za znalecké, popřípadě tlumočnické úkony vyplaceny. Lze naopak očekávat, že náklady na znalecké a tlumočnické úkony vcelku poklesnou, ježto budou organizacemi socialistického sektoru správně účtovány.

V Praze dne 12. června 1959

Ministr spravedlnosti:

dr. Škoda v. r.

Předseda vlády:

V. Široký v. r.

KNT 1 -3189-59